

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/263/2015
Identifikačné číslo spisu:	7213212449
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7213212449.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne MERKURY MARKET SLOVAKIA, s.r.o., so sídlom v Prešove, Duklianska 11, IČO: 36 501 891, zastúpenej advokátskou spoločnosťou JUDr. Patrik HOLINGA s.r.o., so sídlom v Košiciach, Hlavná 25, proti žalovanému Mestu Košice, so sídlom Košice, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 24 C 68/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 28. augusta 2014 sp. zn. 3 Co 174/2014, 3 Co 175/2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 28. augusta 2014 sp. zn. 3 Co 174/2014, 3 Co 175/2014 vo výroku, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z 19. augusta 2013 sp. zn. 24 C 68/2013-40 a uznesenie Okresného súdu Košice II z 19. augusta 2013 č.k. 24 C 68/2013-40 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Košice II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II uznesením z 19. augusta 2013 č.k. 24 C 68/2013-40 zastavil konanie a rozhodol, že žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Uznesenie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa domáha náhrady škody. Súd ju vyzval na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 10 dní od doručenia výzvy pod sankciou zastavenia konania. Výzva na zaplatenie poplatku bola žalobkyni doručená 15. júla 2013, pričom do dňa rozhodnutia poplatok zaplatený nebol. Rozhodnutie o zastavení konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“). O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 O.s.p., pričom uviedol, že zastavenie konania zaviniла žalobkyňa, avšak žalovanému žiadne trovy nevznikli.

Súd prvého stupňa uznesením z 29. januára 2014 č.k. 24 C 68/2013-217 nepriznal žalobkyni oslobodenie od súdnych poplatkov. Pri rozhodovaní vychádzal z § 138 ods. 1 O.s.p. a zo zistených pomerov žalobkyne, ktoré podľa názoru súdu neodôvodňujú takéto priznanie.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne uznesením z 28. augusta 2014 sp. zn. 3 Co 174/2014, 3 Co 175/2014 uznesenie súdu prvého stupňa č.k. 24 C 68/2013-40 a uznesenie 24 C 68/2013-217

potvrdil. Pri rozhodovaní o odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým tento zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku (uznesenie z 19. augusta 2013 č.k. 24 C 68/2013-40) odvolací súd vychádzal z § 2 ods. 1 písm. a/, § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1, § 10 ods. 1 a 3 zákona č. 71/1992 Zb. a zo zistenia, že žalobkyňa nezaplatila súdny poplatok v lehote určenej súdom a ani v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania, postup súdu preto považoval za správny a uznesenie potvrdil.

Zároveň potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z 29. januára 2014 č.k. 24 C 68/2013-217, ktorým súd žalobkyňu nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa o nesplnení zákonom stanovených kritérií (§ 138 ods. 2 O.s.p.) na strane žalobkyne, ktoré by umožňovali jej návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov vyhovieť.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Ako vyplýva z obsahu jej dovolania týmto mimoriadnym opravným prostriedkom napáda výrok uznesenia odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z 19. augusta 2013 č.k. 24 C 68/2013-40, ktorým zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p., pretože sa mu ako účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žalobkyňa vyčítala odvolaciemu súdu, že sa nevyporiadal s tou skutočnosťou, že počas odvolacieho konania súdny poplatok uhradila. Odvolací súd mal preto uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku z tohto dôvodu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je prípustné a dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanvej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); v znení účinnom do 31. decembra 2014.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd totiž nezmenil a ani nepotvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa s tým, že by vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolanie žalobkyne preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., (v znení účinnom do 31. decembra 2014) neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania,

nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné, sa dovolací súd zamerá predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolateľ v dovolaní namietal.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom rozsudku z 30. júna 1993 sp. zn. 4 Cdo 70/93, uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 50/1997 vyslovil, že zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod, je odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. O takýto prípad ide aj v preskúmvanej veci.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Z ustanovenia § 10 ods. 1 veta prvá a druhá zákona č. 71/1992 Zb. vyplýva, že ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Podľa § 10 ods. 3 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. prvostupňový súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

Zákon o súdnych poplatkoch neupravuje podrobne konanie vo veciach poplatkov na súde prvého stupňa a na odvolacom súde. Preto v prípade, keď jeho ustanovenia neobsahujú inú úpravu, použijú sa pre poplatkové konania primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 14 zákona č. 71/1992 Zb.), avšak len vtedy, ak použitie jeho ustanovení nie je vylúčené samou povahou prejednávaných vecí. Osobitným ustanovením poplatkového konania je ustanovenie § 10 ods. 3, podľa ktorého ak sa poplatok zaplatí do konca lehoty na odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, súd prvého stupňa toto uznesenie zruší. Súd tak urobí len vtedy, ak súdny poplatok bol zaplatený do konca lehoty na odvolanie včas a riadne. To znamená, že ak poplatok bol zaplatený po uplynutí lehoty na odvolanie, súd prvého stupňa už sám nemôže zrušiť svoje zastavujúce uznesenie a ak toto uznesenie nadobudne právoplatnosť z dôvodu, že proti nemu nebolo podané odvolanie, dňom nadobudnutia právoplatnosti poplatková povinnosť poplatníka zanikne (§ 5 ods. 2).

Ako bolo vyššie uvedené na konanie vo veciach poplatkov, ak tento zákon neustanovuje inak, platí primerane Občiansky súdny poriadok (§ 14 zákona č. 71/1992 Zb.).

Ak zákon neustanovuje inak, rozhoduje súd uznesením. Uznesením sa rozhoduje najmä o podmienkach konania, o zastavení alebo prerušení konania, o odmietnutí návrhu na začatie konania, o zmene návrhu, o späťvzátí návrhu, o zmieri, o trovách konania, ako aj o veciach, ktoré sa týkajú vedenia konania (§ 167 ods. 1 O.s.p.).

Z ustanovenia § 167 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie

primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 154 ods. 1 O.s.p. pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu spisu zistil, že žalobkyňa cestou právneho zástupcu bola vyzvaná výzvou z 11. júna 2013 (č. l. 37) na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Žalobkyňa súdny poplatok do rozhodnutia súdu prvého stupňa o zastavení konania z 19. augusta 2013 nezaplatila. Voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa podala včas odvolanie. Žalobkyňa súdny poplatok zaplatila na účet súdu 16. júna 2014 (záznam o zaplatení súdneho poplatku je na č. l. 237). Odvolací súd uznesenie, ktorým rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, vydal 28. augusta 2014 t. j. v čase, kedy už súdny poplatok žalobkyňa zaplatila.

Dovolací súd dospel preto k záveru, že ak za tohto stavu ak odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh, zaťažil konanie vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. a odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom.

Zákon o súdnych poplatkoch neupravuje situáciu, ak poplatková povinnosť za návrh na začatie konania nie je splnená do konca lehoty na odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania podľa § 10 ods. 1 a proti tomuto uzneseniu bolo včas podané odvolanie oprávnenou osobou - poplatníkom. V tomto prípade treba v zmysle § 14 primerane použiť ustanovenia prvej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku, teda aj ustanovenie § 206 ods. 1 OSP, podľa ktorého ak ten, kto je na to oprávnený, včas podá odvolanie, rozhodnutie nenadobudne právoplatnosť, pokiaľ odvolací súd o odvolaní právoplatne nerozhodne. Podanie odvolania má teda odkladný (suspenzívny) účinok - odkladá sa právoplatnosť uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, a tiež devolutívny účinok, to znamená, že oprávnenie rozhodnúť o odvolaní prechádza na odvolací súd. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu, rovnako ako pre rozhodnutie súdu prvého stupňa, je v zmysle § 154 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 2 a § 211 ods. 3 O.s.p. rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ak poplatník do tohto času poplatkovú povinnosť splní, uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie poplatku nemožno potvrdiť, a to ani v prípade, ak v čase jeho vydania bolo správne a v súlade s ustanoveniami § 10 ods. 1 a 2. Nemožno totiž neprihliadať na to, že v dôsledku podania odvolania poplatníkom a suspenzívneho účinku tohto opravného prostriedku, poplatková povinnosť navrhovateľa naďalej trvá (§ 5 ods. 2 a contrario), a preto ju možno až do rozhodnutia odvolacieho súdu splniť. Na základe uvedeného možno uviesť, že ak navrhovateľ splní poplatkovú povinnosť, ktorá vznikla podaním návrhu na začatie konania, do rozhodnutia odvolacieho súdu o jeho včas podanom odvolaní, odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania pre nezaplatenie poplatku nemôže potvrdiť. V takom prípade odvolaciemu súdu nezostáva nič iné, ako toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. augusta 2001, sp. zn. 2 Cdo 6/2001, R 4/2003).

Ak odvolací súd postupom podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh, hoci tento bol v čase rozhodovania odvolacieho súdu už zaplatený, nerozhodol správne a znemožnil žalobkyni realizáciu práva, aby jej vec bola prejednaná. Týmto postupom krajský súd odňal žalobkyni možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil ale aj súdu prvého stupňa, ktorým zastavil konanie (243b ods. 1 O.s.p.), a podľa § 243b ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.